

серія
альтернатив

Леонід Данільчик

**КРАХ
БЛАКИТНОЇ
ІМПЕРІЇ**

КРАХ БЛАКИТНОЇ ІМПЕРІЇ

Роман

Стара імперія руйнується, і крізь утрамбовану репресіями асфальтну сірість пробиваються перші паростки ідей свободи. Богдан, Льова і Валентин — троє абсолютно несхожих героїв — дорослішають серед руїн тоталітаризму. Долі хлопців влітаються спершу у визвольну боротьбу, а потім в агресивно розв'язану колонізатором війну.

У карколомних подіях, сміливих рішеннях, неймовірних вчинках та жорстких дискусіях проглядають краї прірви, в яку може провалитися суспільство, а молода несформована держава маневрує поміж катастрофою опинитися знову в неволі або вистояти, але перетворитися на такого ж антигуманного монстра, як колишня метрополія.

Шляхи героїв звиваються серед воєнних стежок, міністерських крісел та тюремних нар, щоб, пройшовши всі кола війни, полону та тоталітарного пекла, вони, врешті-решт, стали свідками остаточного краху імперії.

Редактор *Леся Пішко*

Відповідальний редактор *Олексій Жупанський*

Цей текст захищений Законом України

«Про авторське право і суміжні права».

Виключне право на видання цього тексту належить

Видавництву Жупанського.

*Будь-яке цитування тексту, його відтворення
чи публікація можливі лише з дозволу видавництва.*

Малюнок на першій сторінці
обкладинки Андрія Данковича.

© Л. Данільчик, текст;
© Видавництво Жупанського,
О. Баратинська, художнє
оформлення, 2024.

1. Бодя

Локація: *Захід Батьківщини /Галичина/.*
Західний прикордонний округ
Спільнонародної Євразійської Федерації
Час: *Формування свідомостей*

Відблиск грайливо усміхнувся з полірованої поверхні скрипки. Зазирнув в очі школяреві та сумно зник у тіні потертого футляра. Сорок п'ять хвилин радості скінчилися — дзвінок сповістив про необхідність покинути музичні марева.

Двері зачинились, і Бодік, ніяково ховаючи свою ношу за спиною, попрямував до класу. За пошарпаними білими дверима з вицвілим тавром, наче міткою товарного вагона — «б-В», панував звичний регіт та безлад. Ніхто не звернув на нього уваги. Богдан сховав під вішаком серед курток футляр і всівся за третю парту середнього ряду.

— Здоров, Шпільман, — привітався Льовчик, не припиняючи каліграфічно виводити на парті матюки.

Із зусиллям, зосереджено шкребав блідо-жовтий лак кульковою ручкою.

— Здоров, — видихнув Бодік.

— Чьо ниєш?

— Ай! — відмахнувся і почав добувати з портфеля зошити.

— Домагували? — Льовчик підняв запецькане синьою пастою обличчя.

— Сьогодні ще не.

— Щене — то маленький пес.

Галас стих. Зайшла викладачка...

— Кобилянський, до дошки.

Бодік піднявся, рушив.

— Не грими копитами, кобила...

Клас вибухнув сміхом.

— Хто? — фальцет викладачки зірвав дитячий регіт. — Хто це там такий мудрий?

Роздратовано стукаючи по партах указкою, вона пройшлася поміж рядами. Гамір стих. В тиші скрипіла по дошці крейда, залишаючи кострубаті сліди, віддалено схожі на цифри. Крихти сипалися на стоптані черевики Боді.

— Кобилянський, що ти там вимальовуєш? — скривилась у позіханні вчителька. Її слова прозвучали якось пискляво та театральню.

— То він сімфонію пілікає, ги-ги, музикальня лошадь...

Вибух реготу. Крейда хруснула, уламок впав на підлогу. Бодік опустив руку, але піднімати не став. Стояв лицем до дошки. Позаду два замашних удари указкою по спині жартівника обірвали спалах загальної радості.

— Вільгудзький! Вийди з класу!

Гладкий учень озирнувся — на обличчі застиг вираз болю та образи. Великі сльозинки пострибали по пухких щоках. Незграбно потягнувся рукою до вражених ударами місць на спині:

— Ой-ой!

Наступний удар прийшовся по пальцях закладеної назад долоні.

— Вон! Вон! Я сказала! Вон!

Викладацька голова невротично затрусилася на тонкій шиї. Істеричний вереск залунав над похиленими учнівськими головами. Підбори дешевих туфель ритмічно застукотіли в такт шарпанню указки, що тиццала в напрямку виходу.

Із жалісливим підвиванням, сутулячись, товстун вийшов, підкорившись вимозі навіженого диригента глухо-німого оркестру однокласників.

— Кобилянський! — відсапавшись, перенесла своє роздратування на Бодіка.

Школяр біля дошки чекав, розминаючи між пальцями залишок крейди. Викладачка зітхнула. Постукала указкою по долоні й розпочала методичну, випрацювану роками довгу процедуру приниження.

— Та ладно! Чьо ти стогнеш, — штовхався Льовчик. — Нормально всьо. Ну, поржали трохи.

— Ви кожен день з мене ржете, — Бодя поправив на голові діряву шапку.

Побачивши чималий недопалок, Льовчик кинувся і підібрав його. Але промоклий від снігу папір одразу

розлізся в пальцях, і хлопчина гидливо струсив його з руки.

— Ну хочеш, я навчу тебе шапки тиряти?

— А? Нє.

— Нє то нє — цілуй конє!

— Дибіл.

— Та ладно! — примружився Льовчик. — Нє дуйся.

О, диви!

На розі школи стояли два студенти. З юнацькою діловитістю пихкали папіросками, попльовували під ноги.

Льова витягнув губи трубочкою і чвиркнув крізь зуби слиною. Вихопив футляр з рук Бодіка і з плаксивими криками: «Не бий, не бий мене! Не бий!» побіг уперед. Налякано озирнувся, заточився і раптом утратив рівновагу. Налетів на студентів, штовхнув одного на другого. Миттєво змів із них шапки і шаснув у кущі, які росли за рогом школи.

Спантеличені юнаки піднялись, обтріпалися, акомпануючи собі брудною лайкою. Голови неприємно холодив морозець. Помацали маківки, покрутилися, роззираючись навсібіч, і презирнулися. Поглянули на ошелешеного Бодіка.

Хлопчик здригнувся. Позадкував, послизнувся. Впав і рвонув навтьоки, вигрібаючи з-під себе сніг усіма чотирма кінцівками...

Гучне чавкання відбивалося від стін, стрибало відлунням по гвинтових сходах. Затихало перед парадними дверима під'їзду.

Двері скрипнули, натужно долаючи опір іржавої пружини. Гепнули, жбурнули школяра та сухий мороз у сирість коридору.

— Бодік? — голосно уточнив набитий пиріжками рот Льовчика.

Бодя мовчки піднявся до приятеля, сів поряд на підвіконня між першим та другим поверхами.

— На, — Льовчик тицьнув йому два пиріжки.

— То що?

— Твоя доля.

— Ти дурак! Вони мене чуть не прибили.

— Втік?

— Втік.

— Їж давай. Не ний.

Бодік узяв пиріжки.

— А якщо вони нас впізнають?

— І що? Шапки заберуть? — Льовчик вказав на діряву шапчину на голові приятеля.

— Скрипку.

— А ти не лазь із нею. Дома шпілай.

— Не лазь... — надуто пробурмотів Бодік.

Пересунув по підвіконню футляр подалі від Льовчика, на що той усміхнувся.

— Треба було твою пілікалку тоже на хавку виміняти. Нормально давали.

Витримав ображений погляд приятеля і продовжив:

— Шапок тільки на то гівно стало.

— Де ти то міняєш?

— А в пельменній. Там батя барاخло на водку міняє, мамка — на хавку.

2. Валік

Локація: *Схід Батьківщини /Слобожанщина/.*
Південно-західний регіон Спільнонародної
Євразійської Федерації

Час: *Формування свідомостей*

10

— Батя, а, бать! А який бог лучший — Ленін чи Ісус?
Стук припинився, до Валіка повернулося порепане, пористе, вкрите липким потом та грубим червонястим брудом обличчя. Мутні маслянисті очі знайшли в півтемряві хлопчика. Запечені губи розтулилися, відкривши коричневу гниль зубів.

— Ти, бля, курвьониш, урокі сделал? А, бля?

Бля завмер. Він знав єдину правильну відповідь. Тому підтиснув губи і завмер. Головне — не ворушитися. Не ворушишся — не провокуєш. Голова повільно втягнулась у плечі, гострі краї твердої обкладинки букваря врізались під пахву. У вологому кулачку скрипнули тонкі дешеві сторінки кишенькового Євангелія. Заціпенів.

Плісняву тишу сколихувало неритмічне батькове сопіння. Він плюнув синові під ноги і відвернувся. Притиснув висолоплений язик до верхньої губи і заходився агресивно відбивати уламки від і без того тонкої перегородки. Цегляна, викладена «на ребро», стінка розділяла убогі помешкання сусідів. Чоловік гатив, ризикуючи провалити діру або й взагалі зруйнувати нетривку розподільну конструкцію.

Ну і хрен! Ну і хрен, йому! Думав чоловік. Хто не успел, тот і просрал! Потрібно було раніше зчесати стінку зі свого боку. Масивний молот із дзвінким гнівом вганяв зубило в крихку спечену глину. Хай, сука, тільки вякне! Хай вякне! Лють допомагала, відганяла втому. Зрошений потом тупий інструмент важко сколював цеглу. Гострі уламки розлітались і боляче дряпали обличчя та очі.

Важливо закінчити розширення житлоплощі до повернення сусідів з робочої зміни. До початку п'яного з'ясування стосунків з неминучим мордобоем. Ну і хрен! Хрен! Зате тепер між стіною та вкритим замизканим целофаном столом поміститься табуретка.

Табуретка! Нормально сісти за стіл! Нормально сьорбати суп і гасити водяру. Нормально довгим, важким поглядом дивитися крізь тьмаве від бруду вікно на глуху безвихідь. Нормально провалитись у сонне марення під непосильним вантажем думок, впавши головою на немитий посуд.

Недбалим жестом долоні розмазав по обличчю червоно-коричневий бруд. Піднявся, відпив з «чекушки». Важко сперся кулаками на стіл. Тонким струменем слини сплюнув на скло і протер вікно.

Вулицею, мов Дон Кіхот на бій з вітряками, до похилених у товарисько-п'яних обіймах туалетних

будок, ішов Валік. Шпортався об грайливе обдерте цуцця, що пленталося під ногами.

«Вітряки» загального користування презирливо позирали шпарами гнилих дощок. Випускали майже видимий густий сморід. Проходячи крізь прозорий огидний туман, хлопчик відчув, як брудниться шкіра та одяг. Потягнув за вигнутий скобою цвях на дверях.

Вогкі брудно-сірі дошки зі скрипом перехнябилися на єдиній іржавій завісі, так і не утворивши проходу. Лише відкрили погляду подобу сидіння з темною круглою пащею отвору.

Учепившись в сандальку Валіка, песик несміливо гарчав, іноді відпускаючи її, щоб чхнути. Знову хапався зубами за підшву, смакав і скавулів. Геть. Йдемо геть. Геть. Геть звідсіля.

Фекальна пройма смачно чмокнула, витяглася трубочкою. Потяглась догори в містичній метаморфозі. Видовжена, бридка морда дракона зробила кілька обертів, розминаючи шию. Луска шерехатих дощок најачилась задирками. Голова зупинилась, похилилася на бік. Уважно вивчала свого опонента та його супутника, погрожуючи розчинити в екскрементах свого черева.

Раптово гаркнула смородом. Газовий сплеск огидно різонув по очах, подряпав горлянку. Блювотно відгукнувся в легенях. Валік похитнувся, замружився і налякано позадкував. Жалібно пискнуло, притиснуте п'ятою, цуцця.

Хлопчик поволі, боязко спробував вдихнути. Стерпно. Розплющив очі. Бريدкі будки хижо, проте безпорадно слідкували за ним своїми шпарами. Загроза минула.

Валік брідливо прокашлявся та вишмаркався. Нарвав з молодого клена якнайбільших листків і в

супроводі полегшеного дзявчання — добре є, добре є, смерть драконам! забираємося! добре є, добре є! геть, геть звідси! — попрямував за гаражі автоколони.

У надійне місце, де можна безпечно та в спокійних роздумах формувати свій майбутній життєвий світогляд. Без ризику загинути у фекальному місиві понівеченого соціуму.

3. Льова

ЛОКАЦІЯ: *Захід Батьківщини /Галичина/.*
Західний прикордонний округ
Спільнонародної Євразійської Федерації

ЧАС: *Перші паростки початку*

— Йди, хапни її за сраку.

Крізь рипучий рев динаміків підмотаного синьою ізострічкою магнітофона до Боді не пробилась пропозиція приятеля. Проте суть він зрозумів з характерного жесту.

Льова втягнув щоки, підняв брови та витріщив очі — передражнив ображений вираз обличчя друга. Поштовхом у плече запропонував покинути шум вогкої від поту вітальні.

На кухні за столом, міцно притискаючи до щоки почату пляшку коньяку, спав підліток. Льова підтиснув губи і примружив одне око. З насолодою вгатив щигля сплячому. Під обурене бурмотіння видер з німічних рук випивку, роззирнувся в пошуках тари.

— Ти сильно на неї не слинься, — Льова налив у брудні келишки коричневу дешеву бурду. — То не твій формат. Не залипай.

Бодя мовчав. Склянки пританцьовували в такт охриплого гупання колонок.

— Ну ти тільки, бля, мене на дуель не визивай.

Випили.

— Не витягуй так хлебало, — Льова прикурих від простягнутого Бодю сірника.

Затягнувся. Випустив струмінь диму, здуваючи світло-русяве пасмо з чола. Бодя кусав губу, тупився в брудний лінолеум.

— Та, бля. Чьо ти киснеш? Найди собі нормальну баришню. Не таку, як... Інтелігентну. В очочках, з хвостіком. З жабо на блузочці. Манжетиками.

Льова зітхнув. Вирішив, що достатньо вже пройшовся по лицарському вихованню приятеля, і змінив тему:

— Шо там твій універ?

— Інститут.

— Гм. Інститут. Закорешився з букварями?

— Та. Нормально. Хороші пацани.

— Пацани, — губи Льови витяглися іронічною трубочкою.

Похитував головою в такт музики. Затиснув сигарету в зубах, налив.

— Не бикують?

— Нє. А ти шо? Як там в ПТУ?

Льова виплюнув на підлогу недопалок, відтягнув вказівним пальцем кут рота. Продемонстрував зламаний під корінь зуб:

— Покорешився. — І весело зареготав: — Хороші пацани.

Узявши склянку, Бодя довго розглядав каламутну рідину. За склом, у віддзеркаленні темного вікна, відбився дівочий образ. Юнак незграбно, розхлюпуючи пійло, поставив на стіл склянку. Поспіхом погасив у раковині недопалок та випростався на повен зріст. Ввічливо, стримано кивнув у відповідь на її вітання.

— Богдан Кобилянський! Гвардеєц кардінала! — відрекомендував його Льова і закинув сурогат у горлянку.

Глибока блакить очей з цікавістю охопила «гвардійця». Холодна крапелька поту ковзнула скронєю Боді й зашипіла на розпеченій жаром щоці. Знову стримано кивнув, за що був одразу обдарований широкою усмішкою. Плечі Богдана смикнулися — по спині пробігли мурашки.

Вона увійшла і стала поряд з Льовою, зіпершись на стіл. Потягла його за вухо і зі смаком поцілувала в щоку. Блідість миттєво стерла червоні плями з Бодіних щік. Риси обличчя спотворилися ревнющами та образою. Не зміг упоратись з емоціями. Відвернувся до вікна.

У темному склі відображення Льови обережно відсторонилося від дівчини. Простягнуло розкриту пачку сигарет. Бодя повернувся до пари.

Утрюх закурили.

— Тебе Богдан проведе. То серйозний пацан. Так що ти не сци, — фальшива усмішка Льови розбила глуху паузу. — В мене тут ще тьорки є.

Дівчина награно гидливо штовхнула його двома пальцями в щоку та підступила впритул до Боді, повільно загасивши в раковині недопалок. Груди наче ненароком притислися до його плеча. Зиркнула у вікно, у віддзеркаленні перехопила погляд збентеженого «гвардійця» і рвучко, ніби ображено, вийшла з кухні.

Запах сурогатного коньяку повернув Бодю до дійсності. Узяв простягнуту під самісінький ніс склянку. Льова втомленим, хмільним поглядом вдивлявся у приятеля. Випили.

— Ви... Ти і... Разом... Вона твоя... — Бодя затнувся.

— Не заїкайся. Була моя, — Льова струсив попіл на маківку сплячому і продовжив:

— Їй по хер. Буде твоя.

Глибоко затягнувся. Бодю пересмикнуло:

— Льова!

І Льова примирливо заплющив очі та похилив голову набік. Обійняв Богдана за плечі однією рукою, а другою жбурнув недопалок в раковину і знову наповнив склянки.

— Бодік, — помовчав. — Богдане, ти, тойво, як би... Зам'явся, дошукуючись слів.

— Я, вобщє, рад, шо ти з нами тусіш. Нормально. Ніштяк, — постукав нігтем по вінцях склянки. — Тільки не зависай тут. Не твій фасон. Внімаєш?

Притулився скронею до щоки Богдана і продовжив:

— Ти заглядуєш на туси. Там можна бухнути, дваріну¹ яку-та потрахати. Но редко. Бо тут ти на хер не нужен. Ти не месний. Твое место там, в пліснявих бібліотеках. В умних діскусіях. Понял? З очкаріками. Не тут... Тут дно. Дно, бля!

Повернувся, обіруч узяв Бодю за комір і притиснув своє чоло до його. В сірому погляді не було хмелю. Спокійним жестом Богдан поклав долоні на білі від

¹ Дваріна — легкодоступна жінка, що не є професійною повією (кримінальний жаргон).

напруги кулаки товариша. Без зусиль відсторонив від себе.

З-за стіни крізь рипіння динаміків проривався елемент п'яних голосів. Підвивання, вигуки, вереск.

— А твоє місце тут. Так? Це твоє призначення? — кутики Богданових губ перекривилися.

Льова цмакнув язиком і несподівано ляснув долоною приятеля по плечу. Зітхнув, узяв склянку, випив.

— Як всі будуть швидко мудрими, хто кірпіч класти буде? Макулатуру збирати?

— Припини. То все бздури.

Богдан випив.

— Пріпіни, пріпіни, — передражнив Льова. — Ну, давай, вона вже крутиться на виході.

Крякнув смішком під хмурий погляд Боді. Скривився:

— Тільки без рицарства, — відвів погляд убік. — Иди вже.

Богданові дуже кортіло вдарити Льову по веснянкуватій пиці. З розмаху, від душі. За всю ганебність поведінки. За таке легковажне, огидне ставлення.

Нетерпляча посмішка мигнула у коридорі. Мигнула й одразу ображено згасла.

Спонукуваний почуттями Бодя рушив уперед, минаючи Льову. Зупинився. Розгублено озирнувся. Знітився. Потоптався на місці. Відчув, як тверда рука приятеля штовхнула його у спину. Провалився в темряву коридору. Гарячий подих ошпарив його щоку:

— Йдемо?!

Терпкий запах поту та парфумів поманив Богданові уста до її шиї. Несподіваний поцілунок вихопив кокетливий і водночас саркастичний смішок з дівочих губ. Схаменувся.

— Так... Ідемо.

Гупнули вхідні двері, Льова потягнувся до недопитої пляшки. Крутнув її і залпом проковтнув вихор коричневого сурогату.

Акуратно поставив пляшку на стіл. Закусив до болю губу. Втупився поглядом у вікно. Переплетіння тіней та відображень злилось у її образ. Постать. Під пасмами волосся прозирнули усміхнені риси. Розпізнав навіть блакить очей.

Замружився. Стиснув долонями скроні. Дівочий образ просочився крізь заплющені повіки. Льова сплюнув і з розмаху вибив ногою табуретку з-під сплячого. Люто! З ненавистю пнув.

Додав щераз. Щераз. Перевів подих. Розмахнувся... Завмер. Зітхнув.

Присів навпочіпки поряд і погладив побитого по голові.

— Звиняй, пацан. Сорвался. Любов, бля. Ти ж сечеш?! Любов.

Усівся на підлогу і поклав його голову собі на коліна. Продовжував гладити. Дивився у вікно.

— Но дружба... Пацан... Дружба више!

Перевів погляд на непритомного співрозмовника, поплескав його по щоці та широко усміхнувся:

— Спиш, сука! А я страдаю!